

6.11.2017

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö HE 100/2017

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle alkoholilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys uudeksi alkoholilaiksi (HE 100/2017) lisääi toteutuessaan alkoholin kulutusta THL:n arvion mukaan kuudella prosentilla. Kulutuksen kasvu lisää sairastavuutta, aiheuttaa ennenaikaista eläköitymistä ja laskee tuottavuutta. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD) on arvioinut alkoholin aiheuttavan länsimaissa noin 1 % BKT:n laskun.

Kokonaiskulutusta hillitään tutkimusten mukaan tehokkaimmin saatavuuden rajoittamisella ja korkealla hinnalla. Myös mainonnalla on vaikutusta. Maailman terveysjärjestö (WHO) sekä OECD suosittelevat alkoholin kulutuksen vähentämistä saatavuuden ja mainonnan rajoittamisella sekä veropolitiikalla. Parasta on eri keinojen yhtäaikaista käyttöä. Viime kahden vuosikymmenen aikana EU-maiden alkoholipolitiikka on yleisesti kiristynyt, mutta Pohjoismaissa se on vapautunut, kaikkein voimakkaimmin Suomessa.

Institute for Health Metrics on arvioinut alkoholin aiheuttavan 6 – 7 % suomalaisten kokonaistautitaakasta. Arviossa on mukana tilastoitavien alkoholisairauksien lisäksi muun muassa alkoholin sairastumista lisäävät vaikutukset syöpään, sydän- ja verisuonitauteihin, diabetekseen, mielenterveysongelmiin ja tarttuviin tauteihin. Tämänkin arvion ulkopuolelle jäävät alkoholin aiheuttamat sairaudet ja kuolleisuus alkoholia runsaasti käyttävien läheisillä sekä alkoholin vaikutuksen alaisena aiheutettujen tapaturmien ja väkivallantehtojen uhreilla.

Alkoholin kokonaiskulutus väestössä korreloi siitä aiheutuviin sairauksien, kuolemien ja muiden haittojen yleisyyteen. Myös alkoholin syöpävaikutus väestössä korreloi alkoholin kokonaiskulutukseen. Koska väestöstä alkoholin kohtuukäyttäjiä on suurin osa, suurin määrä alkoholin aiheuttamia syöpiä tulee heille eikä alkoholin suurkuluttajille.

Alkoholi on syöpävaarallinen aine. Alkoholin on arvoitu aiheuttavan vuosittain Suomessa noin 1200 syöpää. Alkoholinkäyttö suurentaa suusyövän, nielun ja kurkunpään syövän, ruokatorven syövän, maksasyövän, rintasyövän ja suolistosyövän riskiä. Miesten suun ja ruokatorven alueen syövässä sekä maksasyövässä alkoholin syyosuus on erityisen suuri. Määrällisesti eniten alkoholi aiheuttaa rintasyöpiä ja suolistosyöpiä, koska ne ovat yleisimpiä syöpiä.

Riskin suuruus korreloi koko elämän aikana nautittuun alkoholin määrään, mutta syövän kannalta ei ole olemassa turvallista alkoholimäärää: jo yksi päivittäinen alkoholiannos lisää rintasyövän riskiä alkoholia juomattomiin henkilöihin verrattuna noin 10 prosentilla. Sillä, onko alkoholi olutta, viiniä tai väkeviä, ei ole syöpäriskin kannalta merkitystä. Syövän, alkoholin ja alkoholipolitiikan suhteesta on tarkempaa tietoa 6.11.2017 ilmestyneessä Duodecimin artikkelissa *Syöpä, alkoholi ja alkoholipolitiikka*, www.duodecim.fi.

Syöpäjärjestöt

Alkoholin kulutusta kasvattava alkoholilaki vaarantaisi suomalaisten terveyttä, lisäisi sosiaali- ja terveyspalveluiden ja muun julkisen sektorin kustannuksia sekä heikentäisi tuottavuutta. Hallituksen esityksen keskeisin kulutusta lisäävä ehdotus on aiempaa vahvempien alkoholijuomien myynnin salliminen elintarvikekaupoissa, kioskeissa ja huoltamoilla. Tämä yhdessä valmistustaparajoitteesta luopumisen eli ”limuviinujen” myynnin sallimisen kanssa näissä myyntipisteissä olisi erityisen haitallista nuorten alkoholi-altistuksen näkökulmasta. Aikainen alkoholi-altistuminen lisää riskiä myöhempään suurkulutukseen sekä alkoholismiin. Nuorten alkoholi-altistuksen vähentäminen on tärkeää torjuttaessa kaikkia tulevaisuuden alkoholihaittoja yhteiskunnassamme, mukaan lukien syöpiä.

Suomen Syöpäyhdistys ry

Eeva Ollila

ylilääkäri, terveyden edistäminen

LT, dos, (terveyspolitiikka), terveydenhuollon erikoislääkäri